

TÜRKÇE EĞİTİMİ VE ÖĞRETİMİNİN SORUNLARI*

Abdullah ÇOBAN¹

Özet

Bu çalışmanın amacı, çağın şartlarına uygun şekilde kendini güncelleyen, elindeki bilgileri yapılandırıp anlamlandıran ve bunları etkili bir şekilde aktarabilen bireyler yetiştirmeyi amaçlayan Türkçe eğitimi ve öğretimi sürecinde karşılaşılan sorunları, Türkçe öğretmeni adaylarının gözlemleriyle betimlemeye çalışmaktır. Bu amaç çerçevesinde bütüncül bir bakış açısı yakalayabilmek için alan yazında yapılan çalışmalar da göz önünde bulundurularak konu başlıkları belirlenmiş ve bu başlıklara yönelik sorular oluşturulmuştur. Oluşturulan bu sorulara Türkçe eğitimi alanında uzman kişi görüşü doğrultusunda son şekli verilmiştir. Nitel araştırma yöntemlerinden olgubilim modeli ile desenlenen araştırma betimsel bir nitelik taşımaktadır. Çalışmanın verileri 2013-2014 yılında Erciyes Üniversitesi Türkçe Öğretmenliği Bölümü 4. sınıfta öğrenim gören 16 kız 11 erkek olmak üzere toplam 27 öğretmen adayından yapılandırılmış görüşme formu ile elde edilmiştir. Elde edilen veriler betimsel analizi yaklaşımıyla değerlendirilmiştir. Bu değerlendirme sonucunda bulgular 5 ana tema, 18 alt tema ve 115 kod altında toplanmıştır.

Anahtar Kavramlar: Türkçe eğitimi ve öğretimi, Türkçe dersi, Türkçe öğretmeni, Eğitim ve öğretim sorunları.

PROBLEMS OF TURKISH TEACHING AND EDUCATION

Abstract

The purpose of this study is to determined Turkish preservice teachers' opinion about that the problems of turkish teaching and education. The study group of the research is composed of 27 Turkish preservice teachers who study 4. class in the Department of Turkish Education at Faculties of Education in Erciyes University in 2013-2014 academic year. The data obtained from the structured interview forms which is created from the findings of previous studies . Descriptive analysis technique was used to analyze and interpret the collected datum. The results of this study data expressed 5 main theme 18 sub- theme, 115 code, according to the opinion Turkish preservice teachers. These sub- theme and code have been classified under five different categories by taking their common traits into account. According to the findings of this study, Turkish preservice teachers expressed the important problems of turkish teaching and education.

Keywords: Turkish teachiig and education, Turkish lesson, Turkish teacher, Teaching and education problems.

* Bu çalışma 28- 30 Mayıs 2015 Tarihinde Nevşehir'de yapılan 1st International Symposium on Language Education and Teaching sempozyumunda sözlü olarak sunulan Türkçe Öğretmen Adaylarına Göre Türkçe Eğitimi ve Öğretiminin Güncel Sorunları adlı bildirinin genişletilmiş hâlidir.

¹ Arş. Gör., Erciyes Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Bölümü, acoban@erciyes.edu.tr.

GİRİŞ

İnsanlar anne karnından itibaren çevre ile tek yönlü etkileşim sürecine girer. Bu süreç doğumla birlikte artarak devam eder. İnsan, zamanla çevreden etkilenmekle birlikte çevreyi de etkilemeye başlar ve bu süreç iletişim etkileşim kimliğine bürünür. İletişim ve etkileşim içerisine girilen bu süreçte insanlar çevrenin niteliğine göre ortamdaki birçok bilgi, beceri, tutum, değer yargısı edinir. İnsanların kişilikleri, dünya görüşleri ve gelecek ile ilgili hedef ve tasarımları bu öğrenmeler üzerinden şekillenir. Bu şekillenme öğrenme gerçekleştikçe değişir ve gelişir. Çünkü “öğrenme sonucu, birey içinde bulunduğu evrene yeni bir anlam yükler ve evrendeki konumunu yeniden belirler” (Özden; 2011,s. 14). Her öğrenme ile evrendeki konumunu tekrar belirleyen birey, içinde bulunduğu evrenin yapısını da etkisi nispetinde değiştirir. Dolayısıyla bireyin öğrenmeleri kendisiyle birlikte içinde bulunduğu çevreyi de etkiler. Günümüzde bu çevre eş-dost, yakın akraba ve ikamet edilen mahallede muhatap olunan kişilerden oluşan klasik çevre anlayışından ziyade kitle iletişim araçları (telefon, facebook, twitter, weblog, televizyon, gazeteler) ile çok geniş bir coğrafyadaki insan topluluğundan oluşmaktadır. Çevrenin genişliği, onu oluşturan insan sayısının çokluğu ve bu çevreyi oluşturan parçalar ile bütünü birbirini etkileyip birbirinden etkilenmesi bir arada düşünüldüğünde öğrenmeyle değişimin, değişimle de öğrenmenin gerçekleştiği çok yönlü, karmaşık ve hızlı bir süreç içerisinde olduğu görülmektedir. Bu nedenle öğrenmenin gerçekleşmesinde kurumsallaşmanın önemi artmış, öğrenilen bilginin yorumlanıp değerlendirilmesi, yeni ve doğru bilgilerin nereden - nasıl öğrenileceği gibi soruların yanıtları değer kazanmıştır.

Günümüzde toplumlar, yukarıdaki soruların ve bunlardan daha fazlasının cevaplarını eğitim-öğretim programları çerçevesinde kurumsal bir kimlikle değerlendirmiş. Bu değerlendirmeler ışığında eğitim sistemlerini güncellemiş ve güncellemektedir. Bu kurumlar aracılığıyla çağın ve toplumun beklentilerine uygun bireyler yetiştirilmeye çalışılmıştır.

Toplum ve bireyi şekillendirme gücüne sahip olan eğitim faaliyetleri resmi olarak belli bir döneme kadar sürdürülebildiği için bu çarka girenlere Çelen ve arkadaşlarının belirttiğine göre; eğitim vasıtasıyla sorgulayan, araştıran, öz güven duygusu yüksek bireyler yetiştirilerek; bireydeki değişiklikler kalıcı hale getirilerek bireye yaşanacak diğer değişikliklere ayak uydurabilecek donanım yüklenmeye çalışılır (2011;s. 2). Bu donanım sayesinde öğrenmeyi hayat felsefesi haline getirir. Bu becerilerin edinmesinde bazı derslerin üstlendiği rol diğerlerinden ağırdır. Bu derslerden biri de Türkçe Eğitimi dersi. İlköğretim Türkçe Öğretimi programı incelendiğinde bireyin sahip olması gereken bazı beceriler;

- *Duygu, düşünce ve hayallerini sözlü ve yazılı olarak etkili ve anlaşılır biçimde ifade etmeleri*
- *Anlama, sıralama, ilişki kurma, sınıflama, sorgulama, eleştirme, tahmin etme, analiz-sentez yapma, yorumlama ve değerlendirme becerilerini geliştirmeleri*

- *Okuduğu, dinlediği ve izlediğinden hareketle, söz varlığını zenginleştirerek dil zevki ve bilincine ulaşmaları; duygu, düşünce ve hayal dünyalarını geliştirmeleri*
- *Yapıcı, yaratıcı, akılcı, eleştirel ve doğru düşünme yollarını öğrenmeleri, bunları bir alışkanlık hâline getirmeleri*
- *Bilgiye ulaşmada kitle iletişim araçlarından yararlanmaları, bu araçlardan gelen mesajlara karşı eleştirel bakış açısı kazanmaları ve seçici olmaları, (MEB, 2006; s. 4) şeklinde ifade edilmiştir.*

Susar Kırmızı ve Akkaya (2009) Türkçe öğretim programının öğrencileri düşünmeye, yorum yapmaya teşvik ettiği ve onların ifade becerilerini geliştirmeyi amaçladığını belirtir. Bu tespiti tamamlayıcı bir yorum yapan Güneş (2013, s. 2) Türkçe öğretim programıyla; bireylerin dil becerilerini geliştirmenin yanında onların düşünme, anlama, sorgulama, analiz-sentez yapma, değerlendirme gibi zihinsel becerilerini geliştirmeyi amaçladığını da anlamalıyız. Bu bakış açısıyla Türkçe dersi kazanımlarına bakıldığında bu ders ile eğitim politikalarının beklentisi “eleştiren, sorgulayan, kendine yeten birey” yetiştirme amacının örtüştüğü görülmektedir. Türkçe dersi ile eğitim politikalarının ortak paydada bulunduğu bir diğer nokta çağın gereklerine uygun bir toplum oluşturmaktır. Eğitim politikalarının hedeflediği gibi dil eğitiminin de bireyi toplumla bütünleştirme amacı vardır (MEB, 2006; Demir ve Yapıcı, 2007; Erdoğan ve Gök, 2009; Bağcı, 2012). Görüldüğü gibi eğitim - öğretim programları ve Türkçe dersi ile toplumun ihtiyaç duyduğu “Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanan, eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme, iletişim kurma, problem çözme, araştırma, karar verme, bilgi teknolojilerini kullanma, girişimcilik” (MEB, 2006, s. 5) becerilerine sahip bireyi yetiştirmek amaçlanır. Bu bireyden çağın şartlarına göre kendini güncellemesi, elindeki bilgileri yapılandırması ve yaşam boyu öğrenmeyi hayat felsefesi haline getirmesi beklenir. Eğitim politikalarının hedefine ulaşabilmesi, uygulamada karşılaşılan olumsuz durumların en aza indirilmesi için bu faaliyetlerin uygulanmasındaki başarı ile öğrenci başarısı doğru orantılıdır.

Dünyadaki güncel gelişmelere ayak uydurabilme adına ülkemizde 2005-2006 yılında benimsenen yapılandırmacı yaklaşım temel alınarak Türkçe öğretimi programında da değişikliğe gidilmiş ve bu değişiklikler beraberinde bir takım sıkıntılar doğurmuştur. Programın uygulanmasında karşılaşılan sorunlara yönelik araştırmacılar çeşitli çalışmalar gerçekleştirmiştir. Bu çalışmalar incelendiğinde:

Demir ve Yapıcı (2007) Türkçe bilim alanı ile eğitim bilim alanı arasındaki kesişme noktalarına dikkat çekerek Türkçe bilim alanı ile eğitim bilim alanı arasında bir sentez çalışmasının yapılmadığını belirtmiştir. Ayrıca çalışmada Türkçe öğretiminin teorik ve uygulamalı sorunları betimlenmiş ve bu konuda yapılması gerekenler 6 maddede özetlenmiştir.

Erdoğan ve Gök (2009) Türkçenin ana dili olarak öğretiminde karşılaşılan sorunları tespit edebilmek için Ankara il merkezinde görev yapan 18 sınıf öğretmeni ve 18 sınıf öğretmeni adayı ile yarı yapılandırılmış görüşme yapılmış ve bu görüşmenin verileri içerik analizi yöntemiyle incelenmiştir. Karşılaşılan sorunlar; Türkçe programının kazanım, içerik, öğrenme-öğretme süreci, ölçme ve değerlendirme boyutları olmak üzere 4 başlıkta ele alınmış ve bu sorunlara yönelik önerilerde bulunulmuştur.

Susar Kırmızı ve Akkaya (2009) Türkçe öğretim programının olumlu yönlerini ve uygulamadaki sorunları tespit edebilmek için 47 farklı okulda görev yapan 50 öğretmenle yarı yapılandırılmış görüşme yapılmıştır. Görüşme formunda yer alan 7 sorunun her biri için ayrı ayrı geçerlik güvenirlik çalışması yapılmış ve bu sorularla elde edilen veriler ışığında öğretmenlerin materyal kullanımı, hizmet içi eğitime yönelik, etkinlikler, Türkçe öğretiminin beceri alanlarına ilişkin sorunlar yaşadığı tespit edilmiştir.

Alyılmaz (2010) Türkçenin ana dili ve yabancı dil olarak öğretimi ile ilgili yapılan çalışmalardan yola çıkarak karşılaşılan sorunları tespit ettiği çalışmada karşılaşılan sorunların takip edilen kitaplardan, öğretim metotlarından, alanla ilgili kurumlardan, öğretim elemanlarından, öğrencilerden, Türkçe öğretmenliği lisans programından kaynaklandığını belirtmiştir.

Bağcı (2012) Farklı ana bilim dallarının son sınıfında öğrenim gören 257 öğrenciyle yapılan araştırmada bu öğrencilerin Türkçenin yaşadığı sorunlara dair farkındalık düzeyleri test edilmiş ve öğretmen adaylarının karşılaşılan sorunlara yönelik farkındalık düzeylerinin yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Göçer (2013) Türkçenin güncel sorunlarını tespit edebilmek için amaçlı örneklem çerçevesinde 72 Türkçe öğretmen adayı ile görüşme gerçekleştirmiş ve bu görüşme ile elde edilen veriler içerik analizi tekniğiyle çözümlenmiştir. Bu çalışmada sırasıyla “Türkçenin özensiz ve yanlış kullanımı, yabancı sözcük kullanımı/yabancı dil tutkusu ya da özentisi, Öğretmen faktörü, öğretmen yetiştirme programlarındaki sıkıntılar, Türkçe öğrenimi ve öğretimindeki yetersizlikler” karşılaşılan en yaygın sorunlar olarak belirtilmiştir.

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı, çağın şartlarına göre kendini güncelleyen, elindeki bilgileri yapılandırıp anlamlandıran ve bunları etkili bir şekilde aktarabilen bireyler yetiştirmeyi amaçlayan dil becerilerinin öğretiminde karşılaşılan sorunları Türkçe öğretmeni adaylarının gözlemleri çerçevesinde tespit etmeye çalışmaktır. Bu amacı mümkün mertebe detaylı bir şekilde gerçekleştirebilmek için Türkçe eğitimi ve öğretimi sürecinin temel bileşenlerinden olan Türkçe öğretim programı, Türkçe öğretmenliği ve özel alan yeterlikleri, milli eğitim politikalarını öğrenciye aktaran öğretmen, eğitim ve öğretimin gerçekleştiği yer (okul), önceki öğrenmeleriyle şekillenen ve istendik beceriler edindirilmek istenen öğrenci açısından ele alınmaya çalışılmıştır.

Bu amaç çerçevesinde bütüncül bir bakış açısı yakalayabilmek için alan yazında yapılan çalışmalarda göz önünde bulundurularak tespit edilen konu başlıkları ile ilgili sorulara yönelik Türkçe öğretmen adaylarının görüşleri doğrultusunda tespit edilmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki alt problemlere cevaplar aranmıştır:

- 4 yıllık öğretim hayatında *lisans programında* gözlemedikleri,
- “Okul deneyimi dersi” aracılığıyla uygulama okulundaki, uygulama *okulu ortamı ve sınıfta* gözlemedikleri,
- *Türkçe öğretmeninden* kaynaklanan
- *Öğrencilerden* kaynaklanan,
- *Diğer sorunlara* yönelik tespitleriniz nelerdir? Sorularına cevaplar aranmıştır.

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Nitel araştırma yöntemlerinden olgu bilim modeli ile desenlenen araştırma betimsel bir nitelik taşımaktadır. Yıldırım ve Şimşek’e göre olgu bilim deseni ile bireylerin bir olguya ilişkin yaşantıları, algıları ve bunlara yüklediği anlamlar görüşme ve /veya gözlemlerle tespit edilerek olgu ve kavramlar temalar çerçevesinde doğrudan alıntılar yapılarak betimlenmeye, açıklanmaya çalışılır (2013; 78-85).

Katılımcılar

Bu çalışmada veriler, 2013-2014 eğitim öğretim yılında Erciyes Üniversitesi Türkçe öğretmenliği bölümünün 4. sınıfta öğrenim gören 27 öğretmen adayından elde edilmiştir. Olgu bilim çalışmalarında veri kaynakları araştırmanın odaklandığı olguyu yaşayan ve bu olguyu dışa yansıtabilecek bireyler veya gruplardır (Yıldırım ve Şimşek, 2013; 80). Çalışma grubunda yer alan katılımcılarının aldıkları lisans öncesi ve lisans eğitimleri göz önünde bulundurulduğunda katılımcıların hedeflenen amaca hizmet edebilecek nitelikte oldukları görülmektedir.

Tablo 1: Katılımcılar ile ilgili bilgiler

Katılımcılar	Katılımcı Sayısı	F (%)
Kız	16	% 59, 3
Erkek	11	% 40,7
Toplam	27	% 100

Araştırmacının öğretmenlik uygulaması dersindeki öğrencilerinden amaçlı kümeleme yöntemiyle seçilen katılımcılar 16' kız 11 erkek olmak üzere toplam 27 kişiden oluşmaktadır.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Olgubilim araştırmalarında başlıca veri toplama aracı görüşmedir. Elde edilen veriler yaşantıları ve anlamları ortaya çıkaracak şekilde kavramsallaştırılarak betimsel bir anlatımla doğrudan alıntılara da yer verilerek sunulmaya çalışılır (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Bu araştırmanın verilerin toplanması için alan yazındaki diğer çalışmalar da gözetilerek görüşme formu oluşturulmuştur. Yapılandırılmış görüşme formu A ve B olmak üzere iki farklı gruba ayrılan öğrencilere her gruba 45 dakika ayırarak uygulanmıştır.

Bu görüşme formlarında "4 yıllık öğretim hayatında lisans programında gözlemedikleri, okul deneyimi dersi aracılığıyla uygulama okulundaki, uygulama okulu ortamı ve sınıfta gözlemedikleri, Türkçe öğretmeninden kaynaklanan, öğrencilerden kaynaklanan, Diğer sorunlara yönelik tespitleriniz şeklinde yer alan üst başlıklar dönem başında öğrencilere verilmiş ve öğrencilerden bu yönde gözlemler yapmaları istenmiştir. Yapılandırılmış görüşme formu ile bu gözlemleri yansıtılmaları beklenmiştir.

Elde edilen veriler, betimsel analiz yaklaşımıyla ele alınmıştır. Bu yaklaşıma göre veriler, önceden belirlenen temalara göre özetlenip yorumlanır. Betimsel analiz süreci dört aşamada gerçekleşir (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Bu çalışmanın verilerinin analiz süreci şu şekilde gerçekleşmiştir: İlk olarak alan yazındaki çalışmalardan faydalanılarak bir çerçeve oluşturulmuş daha sonra bu çerçeveye göre veriler okunup işlenerek düzenlenmiştir. Üçüncü aşamada düzenlenen veriler tablolaştırılarak kolay anlaşılacak formata getirilmiş, gereksiz tekrarlardan kaçınarak aynı başlıkta yer alan alt temalar sıklık ibaresiyle gösterilmiştir. Son olarak tanımlanan bulgular içinde alt temada yer alan bazı kodlara dair elde edilen bulgular katılımcıların kâğıtlarından elde edilen doğrudan alıntılarla aktarılmıştır. Bulguların ayrıntılı olarak aktarılmaya çalışılması hem araştırmanın kavramsal çerçevesini güçlendirmeyi hem de inandırıcılığı arttırmayı amaçlamaktadır.

Bulgular

Konu ile ilgili daha önce yapılan çalışmalardan hareketle bütüncül bir bakış açısı elde etmek için "lisans programından, okulu ortamı ve sınıftan, Türkçe öğretmeninden, öğrencilerden ve diğer unsurlardan kaynaklanan" sorunlar nelerdir sorularına cevap aranan bu çalışmada elde edilen veriler tablolar şeklinde aşağıdaki gibi sunulmuştur:

- Birinci alt probleme yönelik bulgular

Ana Tema	Alt Tema	Kod ve Dillendiren Öğrenci	f
Lisans Programından Kaynaklanan Sorunlar	Eğitim Öğretim Programı	1- Alan ders sayısının yetersizliği (E:3, 5, 10; K: 4, 10)	5
		2- Ders içeriklerinin dar kapsamlı olması (E: 5; K: 8, 11)	3
		3- Ders programının yoğunluğu (E:8)	1
		4- Ders içeriklerinin güncellenmemesi (E: 1, 4, 5, 6; K: 11, 15)	5
		5- Dersleri destekleyici uygulamaların azlığı (E: 4, 5, 8, 10; K: 1, 4, 14)	7
		6- Derslerin birbirini tekrar etmesi (E: 1, 2, 4, 8, 11; K: 1, 4, 6, 14, 15)	10
		7- Derslerin birbiriyle uyumsuzluğu (E: 10)	1
		8- Derslerin kolay olması (K: 5, 6)	2
		9- Dil bilgisi ile müfredatın uyumsuzluğu (K: 4)	1
		10- Müfredatın hafifliği (E: 6, 8, 9; K: 1, 2, 12, 16)	7
		11- Programdaki derslerin sırası (K: 4, 7)	2
		12- Stajın her dönemde olmaması (E: 2, 6, 7; K: 2, 5, 6, 13)	7
		13- Uygulama derslerinin azlığı (E: 1, 2, 3, 6, 10, 11; K: 6, 8, 9, 13, 14, 16)	12
	Akademisyenler	1- Akademisyenlerin derslere ilgisizliği (E: 5, 6, 10; K: 3, 4, 12)	6
		2- Akademisyenlerin eşit davranmaması (E: 2, 7, 11; K: 1, 4, 5)	6
		3- Akademisyenlerin model olamaması (E: 8, 9; K: 11, 15)	4
		4- Akademisyenlerin öğretmenliğe bakışı (K: 8)	1
		5- Alan hocalarının azlığı (E: 4, 9; K:1, 7, 14)	5
		6- Dersin öğrencilere anlatılması (E: 1, 9, 10; K: 1, 5, 7, 14)	7
		7- 9-Derslerin teorik işlenmesi (E: 1, 2, 5, 7, 8, 10, 11; K: 3, 4, 5, 7, 14, 15, 16)	27
		8- Nitelikli akademisyen sorunu (E: 6, 7; K: 4, 11, 14)	5
		9- Öğretmen adayları olarak değil öğrenci olarak görme (E: 7)	1
		10- Ölçme ve değerlendirmenin klasik yöntemlerle gerçekleştirilmesi (E: 3, 4, 7, 8, 9; K: 2, 16)	7
		11- Siyasi görüşlerin sınıfa taşınması (E: 4, 8, 10; K: 4, 5)	5
	Fiziki İmkanlar	1- Materyal ve donanım eksikliği (E: 2, 6, K: 1, 2, 3, 4, 7, 14)	8
		2- Sınıfların kalabalık olması (E: 1, 4, 5, 10, 11; K:4, 11, 12, 13, 16)	9
		3- Uygulama dersleri için uygun ortamın olmaması (E: 8, 11; K: 5, 8, 9)	5
	Aday Belirleme Süreci	1- Adayın bölüme kendi isteğiyle gelmemesi (E: 2, 8, 9, K:6)	4
		2- Aday seçiminin sadece sınavla olması (E: 1, 2, 8, 9, 10; K: 4, 5, 8, 15)	9
		3- İdealistlikten uzak aday (E: 7, 10; K: 4, 11, 15)	5
		4- KPSS kaygısı (E:1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11; K: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16)	27

Tamamlayıcı Unsurlar	1- Adayların kendini geliştirme hassasiyetinin olmaması (E: 2, 8, 11; K: 3, 4, 10, 16)	7	
	2- Öğretmen adaylara uygulama imkânı verilmemesi (E: 4, 9; K: 14, 16)	4	
	3- Sosyal aktivite eksikliği (E: 8; K: 4, 6, 15)	4	
	4- Türkçe kullanım hassasiyetinin olmaması (E: 2, 5; K: 1, 4, 5, 12)	6	
	5- Yönlendirme ve rehberlik eksikliği (E:3)	1	
Toplam	5	36	211

Tablo incelendiğinde “Türkçe eğitimi ve öğretimi lisans programından kaynaklanan sorunlar nelerdir?” Sorusuna katılımcıların verdiği cevaplardan hareketle kod sayısının çokluğuna göre sırasıyla temalar oluşturulmuştur. Bu temalar; **eğitim öğretim programı**(13 kod), **akademisyenler** (11 kod), **fiziki imkânlar** (3 kod), **aday belirleme süreci** (4 kod), **tamamlayıcı unsurlar**(5 kod) adı altında 5 alt başlık ve 36 farklı kod ile toplamda 214 sıklık ile ifade edilmiştir.

Bu başlıklar altında yer alan bazı kodlar katılımcılar tarafından sıkça tekrar edilmiştir. Yukarıdaki başlık sıralamasına göz önünde bulundurularak bu temalar içinde en sık tekrar edilen kodlar; uygulama derslerinin azlığı (12 kişi), derslerin teorik işlenmesi (27 kişi), sınıfların kalabalık olması (9 kişi), KPSS kaygısı (27 kişi), adayların kendini geliştirme hassasiyetinin olmaması (7 kişi) şeklinde gerçekleşmiştir.

Oluşturulan bu kodlara ilişkin öğrenci kâğıtlarından alıntı:

(...)bizde modelden öğrenelim diyoruz ama nafile. Netice değişmiyor öğretmen powerpoint programıyla bütünleşmiş dersini anlatmaya çalışıyor. Bir de sınıfın teknolojik cihazında problem çıkmaz mı? Sonuç olarak derslerde renkli bir **ders anlatımından yoksundur** (E:5)

(...)Öğrencinin bir aktifliği söz konusu değil ki farklı yöntemler uygulansın. Öğretmen gelip dersi anlatır gider, vize finalerde verdiği ders notlarından soruları sorar. **Ezberi kuvvetli olan yüksek not alır. Bunun yerine sürece odaklı bir anlayış benimsenmeli, derse gelenle gelmeyen farkı olmalı, iki sınavla bilgi ölçülmemelidir** (K:16).

Okulda **sınıflar çok kalabalık** (...)Yapılacak etkinlikler ki bunlar çağdaş eğitim sisteminde olan bütün etkinlikler de diyebiliriz. Bu yönden eksik kalmaktadır. Bu durum artı olarak sınıf yönetimini de zorlaştırmaktadır (...)Bu durumda yapılması gereken sınıf mevcutlarını çağdaş yöntem ve tekniklerinin kullanılacağı seviyeye indirmektir. Sınıfta yapılan ölçme değerlendirilmede olsun ya da öğrencilerle ilgilenme konusunda olsun sorunlar yaşanmasına neden olmaktadır (E:1)

Kpss kaygısı her şeye engel. Mesela okul derslerine yeterince odaklanmamıza engel. **Ödevleri, sunumları baştan savma yapmamıza bir neden.** Günlük yaşamımızı bile o kadar derinden etkiliyor ki **bazen bazı şeyleri yapmayı unuttuğum bile oluyor. Keşke böyle bir kaygımız olmasaydı** ama ne yazık ki var. Bu kaygıyı azaltmanın da bir yolu olduğunu düşünmüyorum şu an. Kendi adıma bu kaygıyla başa da çıkamıyorum (K:10).

- İkinci alt probleme yönelik bulgular

Ana Tema	Alt Tema	Kod	f
Öğretmenlik Yapılan Okuldan Kaynaklanan Sorunlar	Fiziki Unsurlar	1- Bedensel engelli öğrencilere yönelik düzenleme eksikliği (E: 3; K: 7)	2
		2- Dersliklerin yetersizliği (E: 1, 2, 7, 9, 11; K: 1, 11, 14, 15)	8
		3- Kütüphane olmaması (7, 8, 10, 11; K: 3, 9, 14)	6
		4- Kütüphanenin niteliksizliği (E: 2, 6; K: 10)	3
		5- Okul imkânlarındaki sınırlılık (E: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11; K: 1, 2, 6, 8, 10, 12, 16)	18
		6- Okul ve sınıf panolarının etkili kullanılmaması (E:2, 6; K:14)	3
		7- Okulun gürültülü konumu (E: 1 ; K: 10, 13)	3
		8- Okulun temizliği (E: 5, 8, ; K: 2, 4, 7,)	5
		9- Okulun yerleşim yerinden uzakta olması (E:6; K: 7, 14)	3
		10- Sınıf ortamlarının farklı etkinlikler yapmaya elverişsizliği (E: 1, 2, 3, 11; K: 1, 2, 3, 8, 9, 10, 12, 16)	12
		11- Sınıfın ısı ve ışık problemlerinin olması (E: 10; K: 5, 6)	3
		12- Teknolojik donanım sıkıntısı (E: 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8; K: 3, 4, 6, 12, 13, 16)	11
	Okul Yönetimi (İdare)	1- Farklı etkinliklerde karşılaşılan idare engeli (E: 1, 6, 7, 10; K: 5)	5
		2- İdarenin öğretmene yaklaşımı (E: 4, 11)	2
		3- İdarenin öğrenciye yaklaşımı (K: 2)	1
		4- İdarecilerin yeniliklere açık olmaması (E: 1, 8, 10, 11; K: 1, 2, 12)	7
	İletişimsizlik	1- Türkçe öğretmenlerinin iletişimsizliği (K: 9)	1
	Sınıf	1- Sınıflarda kitaplıkların bulunmaması (E: 1, 6, 11; K: 4, 6, 10, 14, 15)	8
		2- Sınıfların başarıya göre düzenlenmesi (E: 3, 6, 7, 11; K: 15)	5
		3- Sınıfların kalabalık olması (E: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11; K: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 14, 16)	22
4- Oturma düzeni (E: 1, 10, 11; K: 4, 5)		5	
Toplam	4	22	133

Tablo incelendiğinde “Türkçe öğretmenliği yapılan okuldan kaynaklanan sorunlar nelerdir?” Sorusuna katılımcıların verdiği cevaplardan hareketle kod sayısının çokluğuna göre sırasıyla temalar oluşturulmuştur. Bu temalar; **Fiziki unsurlar** (12 kod), **Okul yönetimi** (4 kod), **İletişimsizlik** (1 kod)) ve **Sınıf** (4 kod) olmak üzere 4 alt tema 22 farklı kod ile toplamda 133 sıklık ile ifade edilmiştir.

Bu başlıklar altında yer alan bazı kodlar katılımcılar tarafından sıkça tekrar edilmiştir. Yukarıdaki başlık sıralamasına göz önünde bulundurularak bu temalar içinde en sık tekrar edilen kodlar; **Okul imkânlarındaki sınırlılık**(18 kişi), **idarecilerin yeniliklere açık olmaması** (7 kişi), **Türkçe öğretmenlerinin iletişimsizliği** (1 kişi), **sınıfların kalabalık olması** (22 kişi) şeklinde gerçekleşmiştir.

Oluşturulan bu kodlara ilişkin öğrenci kâğıtlarından alıntı:

“Eğitimi etkileyen birçok sebep var. **Okulun fiziki unsurları** da bunlardan biri. Türkçe dersi bağlamında düşündüğümüzde her okulda mutlaka tiyatro için ayrılmış bir mekân bulunmalı. Çünkü öğrenciler drama etkinliklerini dekor v.b. unsurlarla donatılmış gerçek bir tiyatro ortamında gerçekleştirirlerse daha verimli sonuçlar alınacaktır. Bunun dışında okullarda mutlaka bir tane konferans salonu olmalı. Okullara zaman zaman bir şair, bir yazar davet edilmeli. Konferans salonlarını değerlendirme yollarından biri de bu olabilir. Böylece öğrencilerin faydalanması sağlanmalı. Ancak bunlar sadece özel okullarında bünyesinde var. Ne yazık ki devlet okullarında yok. Gerçi üniversite de bile tam teşekküllü bir drama sınıfı yokken ortaokulda olmaması şaşılacak bir durum değil sanki.” (K2)

“Öğretmenler arasındaki dayanışma ve öğretmenlerin özellikle branş **öğretmenlerini birbirleriyle etkileşim** içinde olmalarını çok önemli bulmaktayım. Bu şekilde kalabalık okullarda çalışmaların ortak yapılması öğretmenlerin zemininde diğer sınıftaki öğrencilerinde tanışıp etkileşime geçmesi, birlikte ortaya ürünler koyması ve bütün bu çalışmalarını kapsaması okul içi iletişimi geliştirecek ve öğrencilerin birlikte çalışıp bir şeyler ortaya koyma arzusunu artıracaktır. Ne yazık ki böyle bir gözlemlerde bulunamadım.” (K9)

“Sınıfların kalabalık olması Türkçe beceri dersi olan Türkçe öğretiminde her öğrenciye eşit söz verilememesi, vakit ayırlanamaması, grup etkinliklerinin yapılamaması gibi sıkıntılara yol açıyor...” (E7)

• Üçüncü alt probleme yönelik bulgular

Ana Tema	Alt Tema	Kod	f
Türkçe Öğretmeninden Kaynaklanan Sorunlar	Öğretimi Planlama ve Düzenleme	1- 3'lü kitap setine bağımlılık (E: 1, 2, 3, 4, 10, 11; K: 1, 5, 13)	9
		2- Anlatılan kavramların soyut kalması (E: 3; K: 7)	2
		3- Ders dışı etkinliklere yer verilmemesi (E: 1, 2, 6, 10, 11; K: 1, 7, 8, 13, 14)	10
		4- Derse her öğrenciyi etkin bir şekilde katamama (E: 2, 3, 10, 11; K: 5, 11)	6
		5- Dersin tamamen kılavuz kitaba bağlı olarak işlenmesi (E: 6, 8, 9; K: 10, 15)	5
		6- Etkili öğretim yöntem ve teknikleri kullanamama (E: 1, 5, 6, 10; K: 1, 2, 4, 6, 8, 11, 14, 16)	12
		7- Konuları güncel olaylarla ilişkilendirme (E: 2, 11; K: 6, 7, 14, 15)	6
		8- Konuyu öğrenci seviyesine indirerek anlatamama (K: 5, 7, 8)	3
		9- Öğrencinin hazırbulunuşluğuna dikkat (E: 8, 10, 11; K: 6, 10, 14)	6
		10- Öğretim materyali ve teknoloji kullanamama (E: 1, 2, 3, 4, 5, 8, 10; K: 4, 5, 9, 12, 13)	12
		11- Öğretme sürecinin zevkli hale getirilmemesi (K:6, 10)	2
		12- Öğretmenlerin ders süresini verimli kullanamaması (E: 7; K:3)	2
		13- Öğretmenin derse hazırlıksız gelmesi (E: 9)	1
		1- Alanıyla ilgili güncel gelişmeleri takip etmeme (E: 4, 5, 7, 8; K: 2, 8, 12, 16)	8

Mesleki Gelişimini Sağlama	2- Bireysel farklılıklarına özen göstermeme (K:2, 9, 10)	3	
	3- Genel kültür düzeyi (E: 2, 3, 7,10; K: 1, 2, 4, 11, 12, 13)	10	
	4- Hoşgörülü ve sabırlı olamama (E: 3, 8; K: 7, 11, 15)	5	
	5- İdealist olmayan öğretmen (E: 2, 10, 11; K: 4, 6, 10, 12, 13)	8	
	6- İletişim becerileri (E: 4)	1	
	7- Kendini geliştirmeme (E:1, 4, 5, 8, 9; K: 3, 4, 6, 12, 13, 14)	11	
	8- Öğrenciyi tanıyamama (E: 5, 11)	2	
	9- Öğretmenliği severek yapmaması (E: 2, 8, 9; K: 1, 2, 3, 4, 5, 11, 16)	10	
	10- Program bilgisi eksikliği (E: 3, 4, 8; K: 2, 7, 12)	6	
	11- Rol model olamama (E: 5; K: 4, 5, 7, 13, 16)	6	
	12- Sınıf yönetimi becerisine sahip olmama (E: 2,3,8; K: 14)	4	
	13- Siyasi görüşlerini sınıfa taşıma (E:7, 11; K: 4, 5, 11)	5	
	14- Sorunlarını sınıfa yansıtması (K:12)	1	
	15- Şiddet kullanması (E: 10; K: 8, 13)	3	
	16- Tecrübesiz olması (E: 6, K: 1, 2, 10)	4	
	Öğretimi İzleme ve Değerlendirme	1- Klasik ölçme değerlendirme araçlarının kullanımı (E: 4, 6, 7, 10; K: 1, 5, 6, 12, 13)	9
2- Dersi daha etkili kılabilecek ölçme ve değerlendirme araçlarının kullanılmaması (K: 6, 10)		2	
3- Öğretmenin yeterince şeffaf olmaması (E:2, 9, 10, 11; K: 5, 13, 14)		7	
4- Başarılı öğrenciyle ilgilenme (E: 8; K: 13, 14, 16)		4	
Toplam	3	33	185

Tablo incelendiğinde “Türkçe öğretmeninden kaynaklanan sorunlar nelerdir?” Soruna katılımcıların verdiği cevaplardan hareketle kod sayısının çokluğuna göre sırasıyla temalar oluşturulmuştur. Bu temalar; *Öğretimi Planlama ve Düzenleme (13 kod)*, *Mesleki Gelişimini Sağlama (16 kod)*, *Öğretimi İzleme ve Değerlendirme (4 kod)* olmak üzere 3 alt tema ve 33 farklı kod ile toplamda 185 sıklık ile ifade edilmiştir.

Bu başlıklar altında yer alan bazı kodlar katılımcılar tarafından sıkça tekrar edilmiştir. Yukarıdaki başlık sıralamasına göz önünde bulundurularak bu temalar içinde en sık tekrar edilen kodlar; Etkili öğretim yöntem ve teknikleri kullanamama ile öğretim materyali ve teknoloji kullanamama (12’şer kişi), kendini geliştirmeme (11 kişi), klasik ölçme değerlendirme araçlarının kullanımı (9 kişi) şeklinde gerçekleşmiştir

Oluşturulan bu kodlara ilişkin öğrenci kâğıtlarından alıntı:

Farklı stratejilere öğretmenler tarafından çok az başvurulmaktadır. Türkçe eğitimi buna çok müsait olmasına rağmen **aynı teknik ve yöntemlerin dışına çıkılmıyor**. Materyal olarak sadece bilgisayar tercih edilmektedir. Özgün bir materyal ve öğrencilerin bireysel farklılıklarını dikkate alan bir materyal ile karşılaşmadım. (K8)

Türkçe öğretmenleri her alanda **kendini geliştirmeli** ve öğrencilere örnek olmalıdır. Özellikle alanlarını ilgilendiren genel kültür faaliyetlerine önem vermeli, örneğin Türkçe ile ilgili bir dergiyi takip etmelidir. Fakat

bakıldığında üniversiteden mezun olduktan sonra genelde kendini tekrar eden ve gelişmeye kapalı Türkçe öğretmenleriyle karşılaşmaktayız. (K14)

Öğrenciler bazen sadece derste işlenen konuyla ilgili soru sormayabilirler. Buna hazırlıklı olmak, onların gözünde bilmeyen öğretmen modeli oluşturmak adına sürekli bir **araştırma ve bilgi edinme çabası içinde** olmalıyız. Stajda dünyanın şekli diye bir metni işliyordum metinde dünyanın şeklinin nasıl olduğu konusunda geçmişten günümüze nasıl fikirler üretildiği konusunda bilgiler verilmekteydi. Metnin sağ tarafında ise Galileo'nun resmi vardı. Öğrencilerden biri bana hocam bin yıl önce yaşayan bir adamın resmi var burada. Bu nasıl oluyor? Diye sordu. Ben de o dönemdeki insanlar ressam tarafından çizildiğini belirttim. Bunu yine farklı şekillerde açıkladım öğrenciye. Bu konuda herhangi bir fikrim olmasaydı öğrencinin karşısında yetersiz kalacaktım. Bu yüzden araştırmalı okumalı ve bilgiyi sürekli hale getirmeliyiz. (E5)

Staj hocam on beş yıllık bir öğretmen. Dolayısıyla **geleneksel yöntemle** mezun olanlardan. Yapılandırmacı yaklaşımın **gerektirdiği ölçme ve değerlendirme** faaliyetlerini uygulamakta yetersiz. Bu sistem yaklaşık olarak dokuz yıldır kullanılıyor olmasına rağmen klasik yöntemle mezun olan öğretmenlerin yapılandırmacı yaklaşıma uyma konusunda hâla sıkıntıları var bence. (K6)

• Dördüncü alt probleme yönelik bulgular

Ana Tema	Alt Tema	Kod	f
4- Öğrenciden Kaynaklanan Sorunlar	Bilişsel Özellikler	1- Öğrencilerin hazır bulunuşluğu (E: 1, 6, 7, 10; K: 3)	5
		2- Öğrencideki iletişim becerisi (E: 10)	1
	Duyuşsal Özellikler	1- Sınav kaygısı E:1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11; K: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16)	27
		2- Dikkat dağınıklığı (E: 8, 10; K: 7, 10)	4
		3- Derse karşı önyargılı olma (E: 3)	1
		4- Kitap okuma alışkanlığının olmaması (E: 1, 2, 3, 11; K: 2, 3, 4, 5, 9, 10, 11, 12, 13, 16)	14
		5- Dil kullanım hassasiyetinin olmaması (E: 9; K: 6, 11)	3
		6- Öğrenciler arasındaki rekabet (E: 7; K: 1, 2, 12)	4
		7- Öğrencilerin aileleri ile ilişkileri (E: 5)	1
		8- Derse olan ilgisizlik (E: 11)	1
		9- Öğrencilerin özel sorunları (E:7)	
	Diğer	1- Akran Zorbalığı (E: 10; K: 5, 12, 15)	4
		2- Öğrencilerin araç gereçleri getirmemesi (E: 3, 8,)	2
Toplam	3	13	67

Tablo incelendiğinde “Öğrenciden kaynaklanan sorunlar nelerdi?” Sorusuna katılımcıların verdiği cevaplardan hareketle kod sayısının çokluğuna göre sırasıyla temalar oluşturulmuştur. Bu temalar; **bilişsel özellikler (2 kod)**, **duyuşsal özellikler (9 kod)** ve **diğer (2 kod)** olmak üzere toplam 3 alt tema ve 13 farklı kod ile toplamda 67 sıklık ile ifade edilmiştir.

Bu başlıklar altında yer alan bazı kodlar katılımcılar tarafından sıkça tekrar edilmiştir. Yukarıdaki başlık sıralamasına göz önünde bulundurularak bu temalar içinde en sık tekrar edilen kodlar; Öğrencilerin hazırbulunuşluğu (5 kişi), sınav kaygısı (27 kişi), akran zorbalığı (4 kişi) şeklinde gerçekleşmiştir.

Oluşturulan bu kodlara ilişkin öğrenci kâğıtlarından alıntı:

Öğrencilerin derse **ön hazırlık** yapmadan gelmeleri, verilen ödevleri yapmamaları gibi nedenlerden dolayı derslerden istenen verim alınamamakta ve öğretmen için de bu durum rahatsız edici olmaktadır. (E10)

Öğrencilerin **hazırbulunuşluğu** yeni öğrenmelerin kolaylaşması açısından çok önemlidir. Yapılandırmacı eğitim sisteminin temelini de ön öğrenmeler oluşturmaktadır. Maksat yeni öğrenmelerin eski öğrenmelerin üzerine yapılandırılmasıdır. Alt sınıflardan eksik gelen öğrenciler dersin yürütülmesi esnasında büyük zorluklar yaşamaktadır. Yani yapılandırmacı yaklaşım eksenli düşünürsek böyle bir uygulamadan tamamen bahsetmek mümkün değil.(E6)

Öğrenciler daha çok **yazılıya** odaklanmaktadır ve bu yüzden dersler daha verimsiz geçmektedir. Son sınıflarda ise liseye giriş sınavları yüzünden öğrenciler **bu kaygı** ile yaşamak zorunda kalmaktadır. Milli eğitimin klasik ölçme araçları ile öğrencilerin üzerlerinde oluşturduğu baskı belki de öğrencilerin psikolojisinde tamir edilmez buhranlara yol açıyordur. Bu yüzden yorum yapamayan ve yaratıcılık seviyeleri çok düşük bireylerle toplum devam ediyor. (K11)

• **Beşinci alt probleme yönelik bulgular**

Ana Tema	Alt Tema	Kod	f	
Diğer Sorunlar	Çevre	1- Akran grubunun etkisi (E: 1, 4, 6, 8; K: 2, 6, 8, 11,)	8	
		2- Özensiz Türkçe kullanımı (E: 1, 2, 3, 5, 11; K: 1, 5, 11, 14, 15, 16)	11	
		3- Sosyal çevrede kullanılan dilin etkisi (3, 5, 10, 11; K: 1, 4, 5, 7, 8)	9	
		4- Sosyal medya etkisi (E: 1, 2, , 3, 6, 7, 9; K: 1, 2, , 9, 10, 11, 13)	11	
	Alışkanlıklar	1- Argo kullanımı (1, 3, 4, 8, 9; K: 5, 6, 12, 16)	9	
		2- Kütüphaneye gitme alışkanlığının olmaması (E: 8, 9; K: 3, 8, 14, 15)	6	
		3- Okulun dört duvardan ibaret olduğunun düşünülmesi (E: 5)	1	
		4- Yeterince kitap okumama (E: 4, 5, 8, 10; K: 1, 3, 6, 7, 8)	8	
	Sistemik	1- Ders içeriklerinin tam uygulanamaması (E:2)	7	
		2- Eğitime öğretime ilişkin sistemli bir politikanın olmaması (E: 1, 4, 5, 9; K: 1, 2, 5, 11)		
		3- Türkçe öğretmenlerinin kitap ve metin rehberliğinde eksik kalması (E:9; K:16)		2
	Toplam	3	11	72

Tablo incelendiğinde “Diğer sorunlar nelerdir?” Sorusuna katılımcıların verdiği cevaplardan hareketle kod sayısının çokluğuna göre sırasıyla temalar oluşturulmuştur. Bu temalar; *Çevre* (4 kod), *öğrenci* (3 kod),

sistematik (kod) olmak üzere toplam 3 alt tema ve 11 farklı kod ile toplamda 72 sıklık ile ifade edildiği görülmüştür.

Bu başlıklar altında yer alan bazı kodlar katılımcılar tarafından sıkça tekrar edilmiştir. Yukarıdaki başlık sıralamasına göz önünde bulundurularak bu temalar içinde en sık tekrar edilen kodlar; Sosyal medya etkisi ile özensiz Türkçe kullanımının (11'er kişi), argo kullanımı (9 kişi), Eğitime öğretime ilişkin sistemli bir politikanın olmaması (7 kişi) şeklinde gerçekleşmiştir.

Oluşturulan bu kodlara ilişkin öğrenci kâğıtlarından alıntı:

Öğrencilerin **sosyokültürel çevresinde ve sosyal medyanın tesiri ile dilimize giren yabancı kelime sayısı artmış, bireylerin Türkçeleşmiş kelimelerden üzerinde oynamalar yapması, dilin inceliklerine zarar vererek dilde bir asimilasyon gerçekleşmesine yol açmıştır. Türkçe öğretmenlerinin bu durumu önlemek için öğrencilere dil bilincinin kazandırılması düşmektedir.** ('1)

Gençler arasında yayılmakta olan **argo kullanım**, orta yaşlı hatta yaşlı insanlar arasında dahi kullanılmaktadır. Argo tarzı konuşmalar gençler arasındaki popülerliği arttırdığına inanılmaktadır. Yıpratılan Türkçemize karşı olan duyarsızlığımız zamanla giderek artmaktadır.

Değişen her hükümetin eğitim sistemini yeniden düzenlemesi: **Her seçimden sonra başa gelenler önceki yapılan yenilikleri kaldırarak yerine yeni bir şeyler getiriyorlar. Bu durum yapılan yeniliklerin kalıcı olmasını engelliyor. Eğitimde süreklilik olmuyor. Müfredat sürekli değişiyor. Öğretmenler ve öğrenciler tam alıyor tekrardan değişiyor. Her iki üç yıla bir sınav sistemi değişir. Bu durum eğitim hizmetlerine sekte vuruyor.**

Sonuç Tartışma ve Öneriler

Araştırmacının 2013- 2014 güz dönemi okul deneyimi dersinin 2 farklı grubunda yer alan 11 erkek 16 kız toplam 27 Türkçe öğretmeni adayından Türkçe eğitimi ve öğretiminin sorunlarına yönelik veriler toplanmıştır. Bu verilerden elde edilen bulgular betimsel analiz ile incelendiğinde Türkçe eğitimi ve öğretiminde karşılaşılan sorunlar 5 ana kategori, 18 alt tema ve 115 kod ile yansıtılmıştır. Bu sorunlar genel olarak; **eğitim öğretim programı, akademisyenler, fiziki imkânlar, aday belirleme süreci, okul yönetimi, öğretimi planlama ve düzenleme, mesleki gelişimini sağlama, öğretimi izleme ve değerlendirme, bilişsel özellikler, duyuşsal özellikler, çevre ve alışkanlıklar** başlıklarında toplanmıştır. Bu sorunlar, derinlemesine ele alındığında; okul imkânlarındaki sınırlılık, idarecilerin yeniliklere açık olmaması, sınıfların kalabalık olması, öğretmenlerin öğretim materyali ve teknoloji kullanma sıklığı, genel kültür düzeyi, öğrencileri klasik ölçme değerlendirme araçları ile değerlendirme, öğrencilerin hazırbulunuşluk seviyesi, öğrencilerin kitap okuma alışkanlığının olmaması, sosyal medyanın öğrencinin kullandığı dile etkisinin ön plâna çıktığı görülmektedir. Öğrenciler, Bu sorunların bir beceri eğitimi ve öğretimi olan Türkçe dersinin amaçlarına ulaşmasını olumsuz yönde etkilediğini belirtmiştir.

Konu ile ilgili katılımcıların tespitlerinden elde edilen sonuçlarla örtüşen farklı çalışmalara rastlamak mümkündür. Erdoğan ve Gök'ün (2009) çalışmalarında: *Öğretmen ve öğretmen adaylarının; öğrenme-öğretme süreciyle, fiziki şartların yeterli olmaması, öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeylerinin ve gelişim özelliklerinin yeterli olmaması, programda yer alan etkinlikleri uygulamak için uygun ortamın olmaması, yeni ölçme ve değerlendirme yöntemleri için zamanın yeterli olmaması nedeniyle bu yöntemleri kullanamamaları ile ilgili sorunlar yaşadığı*"ni tespit etmiştir. Bulguların bu çalışmada elde edilen bulgularla büyük oranda örtüştüğü görülmektedir. Konuyla ilgili bir diğer çalışma Kırmızı Susar ve Akkaya (2009) tarafından gerçekleştirilmiştir. Araştırmacıların sonuçları ile bu çalışmanın sonuçlarının; *sınıf mevcutlarının kalabalık olması, öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyi düşük, ders kitabı dışında etkinlik düzenlenmemesi*" başlıklarında benzer oldukları görülmüştür. Bu durum ile ilgili olarak, araştırma katılımcılarının doğru tespitler yaptığı ve Erdoğan ile Gök'ün (2009) ile Susar Kırmızı ve Akkaya (2009) çalışmalarından bu yana sorunların tamamen çözülemediği söylenebilir.

Katılımcılar, öğretmen ve bu öğretmenlerin nitelikli bir şekilde yetiştirmeye çalışan programlarla ilgili de çeşitli sorunlar dillendirmişlerdir. Bu sorunlara benzer olarak (Çiftçi, 2011) Türkçe öğretmeni yetiştirme programlarında çeşitli eksikliklerin olduğunu ifade ederken; Göçer (2013) öğretmen faktörü, öğretmen yetiştirme programlarındaki sıkıntılar ve Türkçe öğrenimi ve öğretimindeki yetersizlikler olduğu sonuçlarına ulaşmıştır. Habacı ve arkadaşları da araştırmalarında (2013) bu sorunlara paralel olarak "öğretmenlerin eğitimi sorunları, öğretmen yetiştiren kurumlara öğrenci akışı, eğitim fakültelerinde istihdam edilen öğretim elemanları, eğitim fakültelerinde nitelikli öğretmen yetiştirmeye ilişkin öteki sorunlar" şeklinde bulgular elde etmişlerdir. Bu bulgularla ilişkilendirilebilecek bir diğer bulgu geleneksel yöntemlerle ölçme ve değerlendirme faaliyetlerinin gerçekleştirilmesidir. Gelbal ve Kelecioğlu (2007) yaptıkları araştırma sonucunda öğretmenlerin öğrencilerini tanıma ve başarı düzeylerini belirlemede daha çok geleneksel yöntemleri tercih ettiklerini ifade etmiştir.

Eğitim öğretim çarkının en önemli dişlisi olan öğretmen ve öğretmen yetiştirme programlarındaki bu sorunlar ve bunlara bağlı olarak öğretmenin bilişsel, duyuşsal ve devinişsel yeterliklerinden kaynaklanan sorunların hâlâ devam etmesi eğitim politikalarının amaçlarına ulaşmalarının önündeki en büyük engel olarak ifade edilebilir.

Araştırma sonucunda elde edilen bir diğer göze çarpan bulgu sınıfların kalabalık olması ile ilgili sorunlardır. Sınıfların kalabalık olması etkinliklerle tüm öğrencilere ulaşmayı zorlaştırmakta ve onların öğrenmelerini izlemeyi güçleştirmektedir (Yaman, 2009; Yaman, 2010). Ayrıca bu durumun eğitim-öğretim ortamı; hijyen ve sağlık problemleri; sosyal iletişim ve rehberlik alanında da olumsuz etkileri olmaktadır (Yaman, 2010).

Boydak Özcan ve Yüksel (2003) araştırma bulgularından sınav kaygısı ile ilgili yaptıkları çalışmada, sınav kaygısının öğrencilerin öğrenmelerini olumsuz olarak etkilediğini tespit etmiştir. Araştırmada sıklıkla ifade edilen bu durum ile ilgili olarak araştırmanın katılımcılarının da kısa süre sonra KPSS'ye girecekleri göz önünde

bulundurulduğunda sınava yönelik kendi kaygılarından hareketle öğrencilerde de TEOG sınavı kaygısının benzer bir etki oluşturabileceği düşüncesi ağır basmış olabilir. Bu kaygının azaltılabilmesi için ürün odaklı kısa soluklu tek sınav yerine bütün sürecin ele alındığı uzun soluklu ölçme ve değerlendirme yöntemlerinin kullanması gerekiyor.

Göçer (2013)Türkçenin özensiz ve yanlış kullanımının Türkçe'nin güncel ve en sık karşılaşılan sorunlarından biri olduğunu belirtirken; Yaman ve Erdoğan bu durumun oluşmasında internet kullanımının da etkisi olduğunu belirtmiştir. Konu ile ilgili yapılan farklı çalışmalardaki sonuçlar ile bu araştırmada elde edilen sonuçların örtüştüğü bu durumdan hareketle; bütüncül bir bakış açısı yakalama amacını gerçekleştirdiği, katılımcıların isabetli çıkarımlarda bulunduğu söylenebilir. Ayrıca daha önceki çalışmalarda tespit edilen birçok sorunun hâlâ devam ediyor olması sorunların giderilmesi, bitirilmesi adına yapılan uygulamaların başarıya ulaşamadığını göstermektedir.

Öneriler

- Eğitim öğretim programları sürecin tüm bileşenleri gözetilerek yeniden ele alınmalı.
- Lisans kontenjanları düşürülmeli ve lisans programına alınan adaylar öğretmenlik misyonu ile paralel çok yönlü sınavlara tabi tutulmalı.
- Eldeki kaynaklar ölçüsünde sınıf mevcutları minimum seviyede tutulmalı.
- Örgün eğitimin tüm kademelerinde benimsenen anlayışa uygun olarak etkinlikler düzenlenmeli ve bu etkinlikler yine aynı anlayış çerçevesinde değerlendirilmeli.
- Benimsenen anlayış ile ilgili eksiklikler hizmet içi eğitim kursları, eğitimcilerin eğitimi gibi çalışmalarla giderilmeye çalışılmalı.

Kaynakça

- Alyılmaz, Cengiz (2010). Türkçenin Öğretiminin Sorunları. *Turkish Studies – International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 5 (3), 729-749.
- Bağcı, Hasan (2012). Öğretmen Adaylarının Türkçenin Yaşadığı Sorunlara Yönelik Farkındalıkları ve Önerileri (Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Örneği). *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 7 (1), 291-307.
- Boydak Özan, Mukadder, Yüksel, Yüstra (2003) Öğrencilerin Sınav Kaygılarının Öğrenmeleri Üzerine Etkileri. *Doğu Anadolu Bölgesi Araştırmaları*, (3), 64-70.
- Çelen, Fatma Kübra, Çelik, Aygül, Seferoğlu, Süleyman Sadi (2011). Türk Eğitim Sistemi ve PISA Sonuçları. *Akademik Bilişim*, (2-4 Şubat), İnönü Üniversitesi, Malatya.

- Çiftçi, Musa (2011). Türkçe Öğretmeni Yetiştirme Programı Sorunu. *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*,6 (1), 403-410.
- Demir, Celal, Yapıcı, Mehmet (2007). Ana dili olarak Türkçenin öğretimi ve sorunları. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(2), 177-192
- Doğan, Celal Deha (2013). Öğretmen Adaylarının Durum Belirleme Tercihlerinde Etkili Olan Etmenlere İlişkin Bir Modelleme Çalışması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 1607-1627. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(2), 177-192.
- Erdoğan, Tolga ve Gök, Bilge (2009). Türkçenin Ana Dili Olarak Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlar ve bu sorunların giderilmesine yönelik öneriler: Ankara örneği. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3 (36), 1-16.
- Gelbal, Selahattin. ve Kelecioğlu, Hülya (2007). Öğretmenlerin Ölçme ve Değerlendirme Yöntemleri Hakkındaki Yeterlik Algıları ve Karşılaştıkları Sorunlar. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33, 135-145.
- Göçer, Ali (2013). Türkçe Öğretmen Adaylarına Göre Türkçenin Güncel Sorunları. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Türkçenin Eğitimi Öğretimi Özel Sayısı*, 6(11). 491 515.
- Güneş, Firdevs. (2013). Türkçe öğretimi yaklaşımlar ve modeller. Ankara: Pegem Akademi.
- Habacı, İbrahim, Karataş, Esra, Adıgüzelli, Fadime, Ürker, Abdullah, Atıcı, Recep (2013). Öğretmenlerin Güncel Sorunları. *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*,8 (6), 263-277.
- MEB. (2006). İlköğretim Türkçe Dersi (6, 7, 8. Sınıflar) Öğretim Programı ve Kılavuzu. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı.
- Özden, Yüksel (2011). *Öğrenme ve Öğretme* (11. Baskı). Ankara: Pegem Akademi
- Susar Kırmızı, Fatma ve Akkaya, Nevin (2009). Türkçe öğretimi programında yaşanan sorunlara ilişkin öğretmen görüşleri. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* (1) 25, 42-54
- Yaman, Erkan (2010). Kalabalık sınıfların etkileri: Öğrenciler Ne Düşünüyor? *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 18 (2), 403-414.
- Yaman, Havva, Erdoğan, Yavuz (2007). İnternet Kullanımının Türkçeye Etkileri: Nitel Bir Araştırma. *Journal of Language and Linguistic Studies*, 3 (2), 237-249.
- Yaman, Havva (2009). "İlköğretim Türkçe dersi programının kalabalık Sınıflarda uygulanabilirliğine ilişkin öğretmen görüşleri", *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 9(1), 329- 359.
- Yıldırım, Ali, Şimşek, Hasan (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

